

Kwalifikacja uczestników – Ocena kompetencji zawodowych z zastosowaniem ICF

dr hab. Joanna Bugajska, prof. CIOP-PIB

Centralny Instytut Ochrony Pracy –
Państwowy Instytut Badawczy

Celem przeprowadzenia wieloaspektowej oceny kompetencji zawodowych u osoby, u której orzeczono potrzebę kompleksowej rehabilitacji jest określenie:

- ***zaburzeń funkcji organizmu*** będących przyczyną utraty zdolności do pracy i pełnienia ról społecznych,
- ***ograniczeń w poszczególnych dziedzinach aktywności i uczestniczenia*** w życiu społecznym, głównie zawodowym,
- ***barier środowiskowych*** oraz czynników osobowych kluczowych w procesie rehabilitacji kompleksowej,
- ***zdolności powrotu do pracy*** na bazie potencjału fizycznego, psychicznego oraz intelektualnego, możliwego do wykorzystania w celu powrotu do funkcjonowania społeczno-zawodowego.

Głównymi założeniami oceny kompetencji zawodowych w oparciu o klasyfikację ICF są:

- uwzględnienie doświadczeń międzynarodowych w zakresie opracowania **profilu kategoryalnych ICF** w podobnych obszarach;
- umożliwienie przeprowadzenia oceny zdolności do pracy osób **z różnym rodzajem ograniczeń funkcjonalnych**;
- uwzględnienie w kompleksowej ocenie kompetencji zawodowych **kompetencji psychospołecznych i kwalifikacji zawodowych** w kontekście możliwości podjęcia przez badane osoby pracy o różnych wymaganiach psychospołecznych i fizycznych,
- zastosowanie **obiektywnych metod** dla przeprowadzenia pogłębionej oceny sprawności i możliwości psychofizycznych badanych osób do wykonywania pracy.

Do przeprowadzenia oceny kompetencji zawodowych wykorzystany zostanie model oceny zdolności do pracy zawierający profil kategorialny ICF z wybranymi kodami i metodami/narzędziami do nich dopasowanymi.

Model ten oparty jest na Klasyfikacji ICF, która przyjmuje całościowe podejście do niepełnosprawności, łączące sferę medyczną i psychospołeczną.

Takie podejście pozwala na uwzględnienie w ocenie kompetencji zawodowych zależności występujących między uszkodzeniami struktur ciała a ograniczeniami w funkcjonowaniu oraz w aktywności i uczestniczeniu w życiu społecznym, uwarunkowanymi czynnikami osobowymi i środowiskowymi.

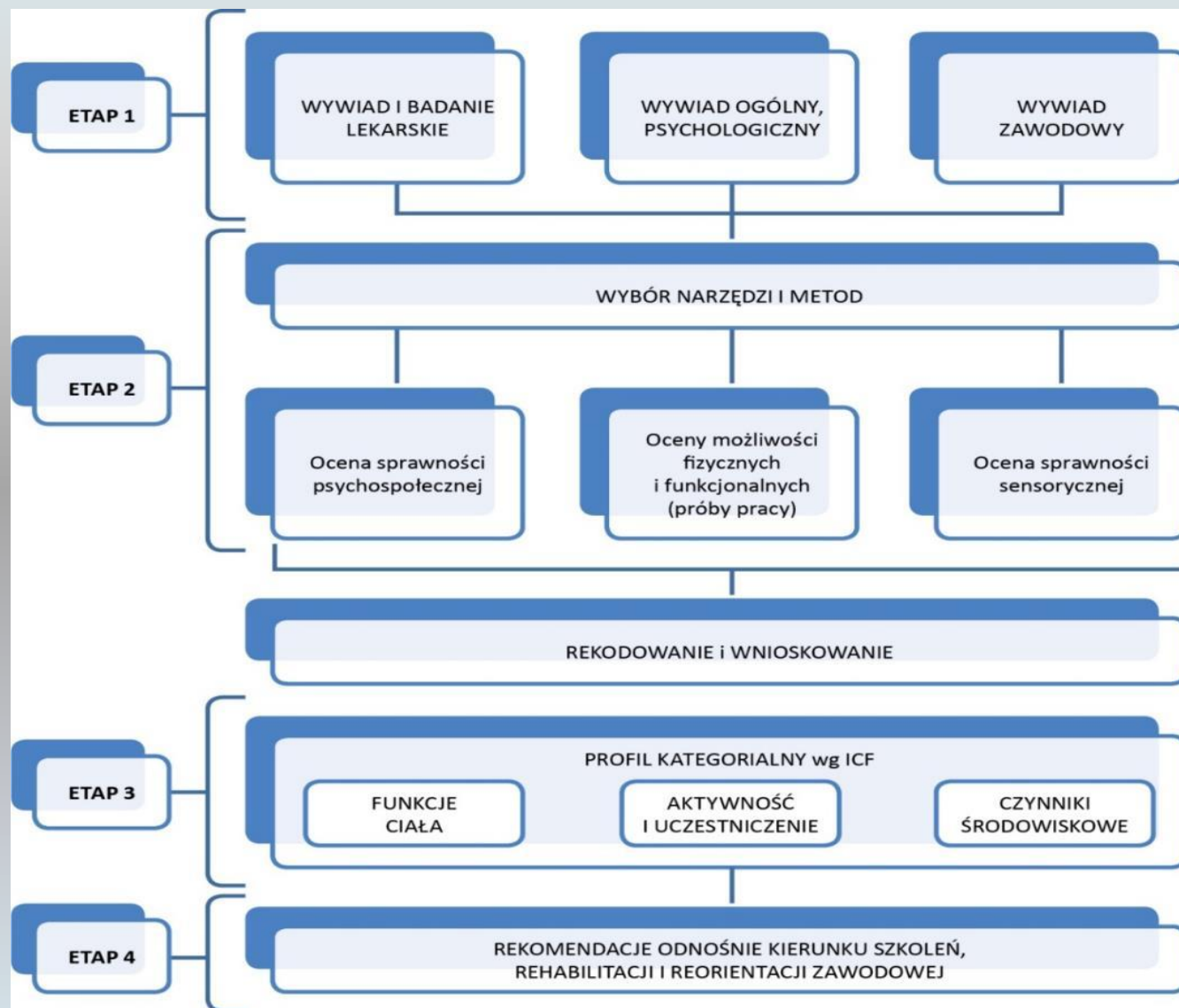
Na podstawie oceny kompetencji zawodowych opracowywany zostanie profil kategoryalny utworzony z wybranych kodów z ICF w obszarze ***Funkcji ciała, Aktywności i uczestnictwa*** oraz ***Czynników środowiskowych***, niezbędnych do opracowania rekomendacji dla zespołu rehabilitacyjnego w zakresie przekwalifikowania zawodowego.

Do każdego z wybranych kodów ICF przyporządkowano metody/narzędzia pozwalające na pozyskiwanie informacji w zakresie ocenianych funkcji ciała, aktywności i uczestnictwa oraz czynników środowiskowych.

Wybrane metody/narzędzia pozwalają na kompleksową ocenę w zakresie:

- psychospołecznych aspektów zdolności do pracy;
- sprawności fizycznych i funkcjonalnych (próby pracy);
- sprawności sensorycznej

Etapy oceny kompetencji zawodowych

Ocena sprawności psychospołecznych

Psychospołeczne aspekty zdolności do pracy 1/2:

- **dobrostan** (m.in. poczucie własnej wartości, witalność, stopień akceptacji choroby czy niepełnosprawności),
- **kompetencje społeczno-zawodowe i motywacja** (m.in. zdolności przywódcze, zainteresowania językowe, matematyczno-logiczne, praktyczno-techniczne, opiekuńczo-usługowe, kierowniczo-organizacyjne, biologiczne, motywacja do osiągnięć, e-kompetencje),
- **sprawność umysłowa** (m.in. poziom inteligencji, pamięć, koncentracja i podzielność uwagi, spostrzegawczość),
- **osobowość i temperament** (m.in. neurotyczność, ekstrawersja, otwartość na doświadczenie, ugodowość, sumienność, hamowanie i równowaga procesów nerwowych, wrażliwość sensoryczna, reaktywność emocjonalna, wytrzymałość, impulsywność, skłonność do ryzyka),

Psychospołeczne aspekty zdolności do pracy 2/2

- **radzenia sobie ze stresem** (m.in. style radzenia sobie ze stresem),
- **inteligencji emocjonalnej i kompetencji społecznych** (m.in. zdolność do rozpoznawania, rozumienia i kontrolowania własnych i cudzych emocji, asertywność, kooperacja, towarzyskość, zaradność społeczna),
- **sprawności psychomotorycznej** (m.in. refleks, koordynacja wzrokowo-ruchowa),

Metody stosowane przez psychologów kwalifikujących:

GHQ-Ocena zdrowia psychicznego

NPPPZ-AIS - Skala Akceptacji Choroby

KNS - Kwestionariusz Nadziei na Sukces

NPPPZ-Lista Orientacji Życiowej

NPPPZ-GSES-Skala Uogólnionej Własnej Skuteczności

MHLC - Wielowymiarowa Skala Umiejscowienia Kontroli Zdrowia

LMI Inwentarz Motywacji Osiągnięć - LMI-K - wersja krótka

Test Matrycy Ravena w Wersji Standard - forma Klasyczna

Kwestionariusz Osobowości Eysencka w Wersji Skróconej EPQ-R(S)

Metody psychologiczne stosowane przy wypełnianiu profilu ICF:

STAI Inwentarz Stanu i Cechy Lęku Wydanie czwarte, rozszerzone,

PTS Kwestionariusz Temperamentu

GHQ-Ocena zdrowia psychicznego

Kwestionariusz Osobowości Eysencka w Wersji Skróconej EPQ-R(S)

Mini – COPE

CFT 20 –R Neutralny Kulturowo Test Inteligencji Catella- wersja 2,

Propozycje metod psychologicznych do wypełnienia profilu ICF i rekomendacji dla zespołu rehabilitacyjnego opracowującego IPR w zakresie kompetencji zawodowych, dotyczące:

- rehabilitacji,***
- kierunku szkoleń,***
- reorientacji zawodowej***

- GHQ 28 - Ocena zdrowia psychicznego
- SWLS – Skala zadowolenia z życia

- WKP – Wielowymiarowy Kwestionariusz Preferencji
- PROKOS – Profil kompetencji społecznych

- CFT 20 –R Neutralny Kulturowo Test Inteligencji Catella- wersja 2,

- Kwestionariusz Osobowości Eysencka w Wersji Skróconej EPQ-R(S)
- NEO-FFI - Inwentarz Osobowości

- Mini- COPE - Inwentarz do Pomiaru Radzenia Sobie ze Stresem
- CISS – Kwestionariusz radzenia sobie ze stresem

Ocena sprawności fizycznych i funkcjonalnych

Sprawność fizyczna i funkcjonalna (próby pracy), w tym:

- zakresu ruchomości w stawach, siły mięśniowej, równowagi i chodu, tolerancji wysiłku fizycznego,
- pracy w narzuconym tempie,
- pracy wymagającej koordynacji wzrokowo-ruchowej (kończyn górnych, kończyn dolnych),
- pracy wymagającej rozpoznawania kolorów i znaków,
- pracy wymagającej dużego zakresu ruchu w stawach,
- pracy wymagającej zręczności manualnej,
- pracy wymagającej precyzji ruchów,

Sprawność fizyczna i funkcjonalna (próby pracy), w tym:

- siły mięśniowej, równowagi i chodu, tolerancji wysiłku fizycznego,

Sprawność fizyczna i funkcjonalna (próby pracy), w tym:

- pracy w narzuconym tempie,

Sprawność fizyczna i funkcjonalna (próby pracy), w tym:

- pracy wymagającej koordynacji wzrokowo-ruchowej (kończyn górnych, kończyn dolnych),

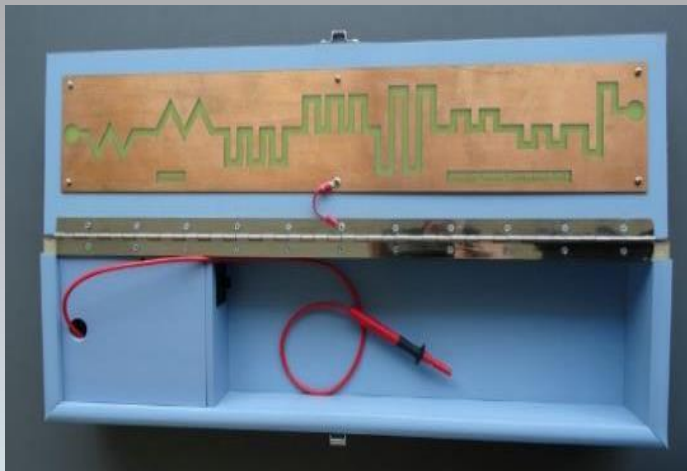
Sprawność fizyczna i funkcjonalna (próby pracy), w tym:

- **pracy wymagającej ruchomości w stawach i dużego zakresu ruchu w stawach,**

Sprawność fizyczna i funkcjonalna (próby pracy), w tym:

- pracy wymagającej zręczności manualnej,
- pracy wymagającej precyzji ruchów,
- rozpoznawania kolorów i znaków.

BADANIA SPRAWNOŚCI FUNKCJONALNEJ

Ocena sprawności sensorycznych

Sprawność sensoryczna, w tym:

- **słuchu** (progu słyszenia i zrozumiałość mowy),
- **ostrości wzroku** (w tym ostrości widzenia przy obniżonym kontraście), rozpoznawania barw

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

